

Наблюдение на операции по принудително връщане: основни резултати и препоръки за развитие на национална система за наблюдение на принудителното връщане

Експертна среща, 19.12.2018 г., София

Финансирано от Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ на ЕС

Политика на ЕС в областта на връщането

- ❑ Директива 2008/115/ЕС – общи стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи ГТС
- ❑ Европейска програма за миграцията (май 2015)
- ❑ План за действие в областта на връщането в ЕС (2015;17)
- ❑ План за действие на ЕС срещу каналджийството на мигранти 2015 – 2020 (2015)
- ❑ Наръчник за връщането (2015)

ЦЕЛ: Увеличаване нивата на върнати лица, спрямо общия брой издадени решения за връщане.

Политика на ЕС в областта на връщането

ВЪТРЕШНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА:

- ❑ Повишаване ефективността на системата на ЕС за връщане на нередовни мигранти;
- ❑ Практики за стимулиране на връщането, консистентни за всички членки на ЕС (реинтеграционни мерки);
- ❑ Съвместни операции по връщане;
- ❑ FRONTEX засилен мандат (съвместни операции; обучения за ескорт лидери и ескортиращи полицаи; кръг от ескортиращи полицаи, кръг от независими наблюдатели);
- ❑ Задържането като легитимна, но последна мярка за предотвратяване на
 - * изчезване; * вторични движения в ЕС
- ❑ Наблюдение на връщането

Политика на ЕС в областта на връщането

ВЪНШНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

- ❑ Подсилване сътрудничеството с трети страни на произход за реадмисия;
- ❑ Отстраняване пречките за изпълнението на съществуващи вече реадмисионни спогодби;
- ❑ Подписване на нови реадмисионни споразумения;
- ❑ Повишаване използването на инструмента на доброволно връщане.

Ефективност на връщането

	2014	2015	2016	2017
Брой издадени решения за връщане				
ЕС	470 080	533 395	493 785	516 115
България	12 870	20 810	14 120	2 600
Дял на върнатите лица				
ЕС	170 415 (36%)	196 190 (37%)	228 625 (46%)	189 545 (38%)
България	1 155 (1%)	735 (0.35%)	1 215 (0.9%)	1 755 (67.5%)
Брой лица върнати доброволно				
България	465 (40.25%)	180 (24.5%)	870 (71.6%)	1270 (72.4%)
Брой лица върнати принудително				
България	665 (57.6%)	555 (75.5%)	354 (28.4%)	485 (27.6%)

Наблюдение на връщането

- Различни подходи в наблюдението на страните членки
- Различна степен на развитие на системите за наблюдение на национално ниво

Наблюдение на принудителното връщане

- 2015 Adnan (Ирак - Швеция)
- 2014 Abdelhak Goradia (Алжир - Франция)
- 2010 Jimmy Mubenga (Ангола - Великобритания)
- 2010 Joseph Ndukadu Chiakwa (Нигерия - Швейцария)
- 2007 Osamuji Aikpitanhi (Нигерия - Испания)
- 2003 Mariame Getu Hagos (Сомалия - Франция)
- 2002 Ricardo Barrientos (Аржентина - Франция)
- 2001 Samson Chukwu (Нигерия - Швейцария)
- 2000 Christian Ecole Ebune (Камерун - Унгария)
- 1999 Aamir Mohamed Ageeb (Судан - Германия)
- 1999 Marcus Omofuma (Нигерия - Австрия)
- 1999 Khaled Abuzarifeh (Палестина - Швейцария)
- 1998 Semira Adamu (Нигерия - Белгия)
- 1994 Kola Bankole (Нигерия - Германия)
- 1993 Joy Gardner (Ямайка - Великобритания)
- 1991 Arumugam Kanapathipillai (Шри Ланка - Франция)

Наблюдение на операции по принудително извеждане в България: май 2017 – декември 2018

Пълно наблюдение (6); Частично наблюдение (9)

Изведени лица: 25 граждани на трети страни, мъже, граждани на Афганистан (10), Шри Ланка (5), Ирак (4), Египет (3), Мароко (1), Монголия (1), Тунис (1).

Извеждания: 12 от СДВНЧ Бусманци, 3 от Любимец

Дестинации на извеждането: Афганистан, Шри Ланка, Ирак, Египет, Мароко, Индия, Монголия, Тунис

Информирание на операции за принудително връщане в периода май 2017 – декември 2018

Информация за операции по принудително връщане, получена от ДМ на МВР:

01.05.2017 - 30.03.2018

10 операции за общо **17 връщани лица** (наблюдавани 5, 2 пълни, 3 частични - 8 върнати лица)

Брой върнати лица от ДМ на МВР: **400**

09.09.2018 - 25.12.2018

11 операции за общо **20 връщани лица** (наблюдавани 10, 4 пълни, 6 частични - 17 върнати лица)

Брой върнат и лица от ДМ на МВР 09.11.18: **147**

Оптимизиране на наблюдението: препоръки

ФАЗА 1: Преди извеждане

Това е фазата с най-малко физическо присъствие на наблюдателите:

Етап 1: Проверка на изходна документация *(6 пълни, 8 частични)*

Етап 2: Провеждане на инструктаж на екипа *(1 пълна, 7 частични)*

Етап 3: Извършване на медицински преглед *(14, за 5 е гледан амбулаторен лист, от тях 4 пълни)*

Етап 4: Получаване на лични вещи, пари и ценности *(12)*

Етап 5: Освобождане на лицето от СДВНЧ *(не е наблюдавано)*

Оптимизиране на наблюдението: препоръки

ФАЗА 1: Преди извеждане

- Допускане на наблюдателите до запознаване с изходната документация в личните дела на извежданите лица, в т.ч. медицински преглед (амбулаторен лист)
- Присъствие на наблюдателите на информационната среща с извежданите лица (опознавателна среща)
- Създаване на практика за представяне на наблюдателите на извежданите лица
- Присъствие на наблюдателя на инструктажа на екипа.
- Препоръчва се при наблюдение на операции с извеждане от СДВНЧ Любимец наблюдателите да се включат в операцията от Любимец.

Оптимизиране на наблюдението: препоръки

ФАЗА 2: Преди заминаване

Етап 1: Предаване лицата на ескорта (*3 – две от Любимец, една неопитен наблюдател*)

Етап 2: Оpoznavателна среща (*1 частична от Любимец*)

Етап 3: Предаване на еднократна финансова помощ (*3 частични от Любимец*)

Етап 4: Обиск (*4 частични, от тях 3 от Любимец*)

Етап 5: Трансфер от СДВНЧ до летище (*3 частични от Любимец*)

Етап 6: Недопускане до зоната за сигурност на летище “София” (*6 частични*)

Етап 7: Трансфер до самолета (*7 частични*). При операциите, с наблюдаван трансфер (2) наблюдатели не са допуснати до самолета от авиокомпанията.

Оптимизиране на наблюдението: препоръки

ФАЗА 2: Преди заминаване

- Осигуряване на добър зрителен контакт на наблюдателите с извежданите лица по време на трансфера до летището
- Официализиране статута на наблюдателите с цел достъп до зоната за сигурност на летище “София” (етапи 6, 7)
 - До и в помещенията на Дирекция “Гранична полиция” на летището
 - До и в транспортното средство за трансфер до самолета
 - До (и в) самия самолет

Оптимизиране на наблюдението: препоръки

ФАЗА 3: Пътуване

Етап 1: Качване и настаняване в самолет

Етап 2: Полет 1 *(1 операция)*

Етап 3: Престой между отделни полети

Етап 4: Полет 2

ФАЗА 4: Пристигане

Етап 1: Пристигане на самолета

Етап 2: Предаване на лицето на националните органи *(1)*

Етап 3: Обратен полет *(2 операции, проведен „дебрифинг“)*

Етап 4: Запознаване с докладната записка *(не се наблюдава)*

Оптимизиране на наблюдението: препоръки

ФАЗА 3: Пътуване

Осигуряване на добър зрителен контакт на наблюдателите с изведжданите лица по време на полета.

ФАЗА 4: Пристигане

Уреждане статута на наблюдателите като участници в операцията с цел легитимиране пред националните власти в страната на връщане/ пристигане. (към момента са участници в полета и пристигането в дестинацията като туристи)

Създаване на механизъм за наблюдение на принудителното връщане: Препоръки

- Създаване на подробна правна уредба за наблюдение на принудителното връщане (ЗЧРБ, чл. 39а, ал. 2), която да регламентира:
 - условията и реда за осъществяване на наблюдението;
 - правомощията и задълженията на наблюдателите по време на операция;
- Избор на независима организация, в допълнение към Омбудсмана на РБ, която да изпълнява наблюдение на ПВ
- Създаване на механизъм за информиране от страна на Дирекция “Миграция” на наблюдаващата организация за (всички) предстоящи операции по принудително връщане

Създаване на механизъм за наблюдение на принудителното връщане: Препоръки

- Официализиране статута на наблюдател на принудителното връщане:
 - ❑ достъп до зоната за сигурност на летище “София”
 - ❑ Легитимиране пред официалните власти в страната на връщане на лицата
 - ❑ Бадж (??)
- Изработване на механизъм за осигуряване на официален достъп на наблюдателите до зоната за сигурност на летище “София”
- Създаване на механизъм за информиране от страна на Дирекция “Миграция” на наблюдателите за (всички) предстоящи операции по принудително връщане

**Благодаря за
вниманието!**

Д-р Мила Манчева, Директор
Социологическа програма, Център за изследване на демокрацията